

РЕШЕНИЕ

№ 313

гр. София, 20 септември 2023 г.

Върховният касационен съд на Република България, I НО, в публично заседание на двадесети март през две хиляди и двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: СПАС ИВАНЧЕВ
ЧЛЕНОВЕ: ХРИСТИНА МИХОВА
ТАТЯНА ГРОЗДАНОВА

при секретар Елеонора Михайлова, при становището на прокурора Нина Панчева, изслуша докладваното от съдия Спас Иванчев наказателно дело № 12 по описа за 2023 г.

Производството по реда на чл.346 т.1 от НПК е образувано по подадена касационна жалба от осъдения П. М. М. чрез защитника си срещу въззивна присъда № 14 / 31.10.2022г., постановена по ВНОХД № 409/2022г. по описа на Пловдивски апелативен съд.

С атакуваната присъда е отменена оправдателната част на присъда № 17 / 27.06.2022г. по НОХД № 2109/2020г. на Пловдивски окръжен съд за деяние по чл.142 от НК. Деецът е признат за виновен и осъден по това обвинение – по чл.142, ал.3, т.1, пр. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 29, ал. 1, б. „а“ от НК, като по реда на чл.54 от НК му е определено наказание от 12 години лишаване от свобода. Увеличено е наложеното наказание за деяние по чл. 152, 3, т. 5, вр. ал.1, т. 2, вр. чл.29, ал.1, б. „а“ от НК от 6 на 8 години лишаване от свобода.

По реда на чл.23, ал.1 от НК е определено като общо най-тежкото наказание за изтърпяване от 12 години лишаване от свобода при първоначален строг режим.

Първоинстанционната присъда е потвърдена в останалата ѝ част.

Недоволен е останал касаторът, като в подадената жалба е ангажирал и трите касационни основания по смисъла на чл.348 от НПК.

Иска постановяване на решение, с което подсъдимият да бъде оправдан поради недоказаност на обвинението.

Алтернативно се иска връщане на делото за ново разглеждане на първоинстанционния или въззивния съд поради допуснати отстраними процесуални нарушения.

В допълнение към касационната жалба защитата на първо място претендира за нарушение на закона, като според нея възприетите от съда фактически обстоятелства не разкривали признаците на осъществени от обективна и субективна страна престъпления отвлечане и изнасилване. Изреждат се твърдения за доброволни действия, включително и такива от интимен характер, което според защитата следвало да доведе до правен извод за действия против волята от една страна, а от друга – не може да формира у подсъдимия умисъл за противоправни действия от негова страна. Прави се конкретно позоваване на изпратено текстово съобщение до нейна приятелка – П. с предлагане на различна интерпретация и искане за приложение на „in dubio pro reo“.

Приетите от въззивната инстанция множество нови фактически положения според защитата не сочели на насилствен полов контакт. Защитата изрежда твърдения за факти, които според нея не сочели на ясно деклариран отказ за съвкупление, както и нетърсене на помощ по телефона, за което имала възможност.

Защитата оспорва извода на въззивната инстанция, че пострадалата е взела решение да не се съпротивлява на изнасилването, като отбелязва съгласие на подсъдимия с редица искания на пострадалата относно половия акт.

Твърди, че обвинението си противоречи, като прима, че има изнасилване, но не повдига обвинение за блудство при налично полово удовлетворение без съвкупление – след половия акт. След като не се повдига обвинение за блудство, според защитата това означава, че се приема наличие на доброволност, което пък се съотнасяло и до съвкуплението. При липса на съставомерност от обективна страна, не било възможно подсъдимият да съзнава, че извършва престъпление.

Било показателно, че при обръщането си към полицейските органи пострадалата В. нямала намерение да се оплаква за извършено отвлечане и изнасилване, а е търсела съдействие да се преустановят обажданията и нови срещи с подсъдимия. Според защитата това било породено не от друго, а от крайно вулгарното и неуважително отношение към пострадалата от подс. М.. Обвинителната теза според защитата е била буквално съчинена в полицейското управление, след което са били моделирани показанията на св. В.. Поради това защитата поддържа оплакването си за неправилно приложение на закона и искането си за отмяна на присъдата с оправдаване на дееца.

По оплакването си за допуснати съществени и отстраними нарушения на процесуалните правила защитата се позовава на укриване на доказателства по делото на първо място. Това били записи от камери за наблюдение от мястото, където се е качила пострадалата В. в автомобила на подс. М. и където е слязла на следващия ден, от камерите на бензиностанция за зареждане. Тези записи били необходими, за да се установи поведението на пострадалата в действителност, а не само от нейния разказ.

На второ място се поставя акцент върху показанията на св.П. и съдържанието на получено от нея текстово съобщение от пострадалата – дали е било със съдържание, че отива с подсъдимия до София или до Новотел Пловдив. Неоправдано било възприето от съда по същество, че съдържанието било във втория смисъл, в противен случай би се обезсмислила обвинителната теза. Свидетелката променила показанията си след прекъсване на съдебното заседание и среща с прокурора и повереника, което било отразено в съдебния протокол. Необективно и тенденциозно съдебният състав възприел промяната в свидетелстването, допуснал превратно тълкуване на фактите, което решило изхода на делото.

Защитата сочи, че не е възможно текстовото съобщение да е във вида, приет от съда, тъй като по това време не е отивала до хотела, понеже се била срещала с подсъдимия по-рано същата вечер именно там. При втората среща, лично определена от нея, била пред аптека в близост до дома ѝ.

Твърди се, че ако пострадалата е искала да остави следа, в случай, че нещо лошо се случи с нея, както твърдяла самата тя, то тя нямала никакъв интерес, според защитата, да заблуждава приятелката си, че ще ходи до хотел „Новотел“ Пловдив. Поради това било по-логично и достоверно съобщението да е било със съдържание за отиване до град София с подсъдимия. Защитата твърди, че именно поради това въпросното съобщение е скрито от страните и съда, за да се попречи на обективното установяване на истината.

Следващото оплакване е за необсъждане в цялост на защитната позиция на подсъдимия, с което било нарушено правото му на защита, която пък позиция се състояла в характерно социално позициониране на подсъдимия и търсене на контакти с лица от противоположния пол, които били с определена ценностна нагласа, търсещи изява в конкурси за външен вид и красота, или пък техни приятелки.

Защитната теза се състои в различна интерпретация на поведението на подсъдимия при контакти с противоположния пол с рязка смяна на отношението – от прилично поведение при отказ се преминавало към брутално и цинично такова. Този, според защитата, характерен стил се проявил и при контакта с пострадалата В., като желанието си да я види втори път подсилвил с отправяне „серия от изключително грозни заплахи и обиди“, с изпращане на „клипове с отрязани глави“ и парадиране „с криминалното си минало“. Защитата твърди, че така подс. М. считал, че е „неотразим“ и по този начин успявал да получи десетки пъти внимание и интимна близост с лица от противоположния пол с посочения по-горе социален профил.

Защитата заявява, че това се било случило и с пострадалата В., която е описана като склонна към инцидентни сексуални контакти, и този с подс. М. бил именно такъв, без да е използвана осъзнавана от него принуда. Твърдението ѝ за заплаха с брадва било режисирано, за да отстоявала тя своите бъдещи процесуални претенции, а „изключително унизителното отношение“ към нея пред трето лица при връщането и в град София допринесло за решението ѝ да изтрие профила си от социалните мрежи, както и да отказва нови разговори и срещи, като за да се предпази от последните, тя отива да търси съдействия в полицията.

Касаторът в подкрепа на своите доводи изтъква заключението на назначената от съда от първата инстанция съдебнопсихиатрична и психологична експертиза, според която пострадалата в нито един момент не е загубила контрол върху собственото поведение. Твърди в заключение, че тази защитна позиция не била обсъдена от въззивната инстанция в цялост, фрагментирано, с подмяна и изопачаване на някои от защитните тези с неверен извод, че защитната позиция се състояла от множество алтернативи, каквито в действителност не се предлагали и липсвала каквато и да е алтернативност в защитните доводи относно фактичката обстановка. Касаторът твърди, че от мотивите на съда не ставало ясно защо не било възможно съвместяването на предположените увлечение по криминалното минало на дееца и импулс да се наслади на шофирането с предположената стратегия за извличане на имуществена изгода от връзката с подсъдимия.

Защитата оспорва доводите на въззивната инстанция, че не е възможно да са едновременно налице изтъкваните мотиви за оплакването на пострадалата – обида от хулиганското поведение на дееца на следващата сутрин на първо място, на второ – раздразнение от привидността на демонстрацията за заможен и благонадежен любовник, на трето – опасения „любовното приключение“ да не стане достояние на св. И. и на четвърто – полицейска манипулация за извличане на лъжовни показания. Защитникът твърди, че изградената логическа постановка от съда, че четвъртия предположен мотив изключвал първите три възможности, не е мотивиран. Посочва, че изложените мотиви на пострадалата по никакъв начин не противостояли на „ясно обективизираната злонамереност на полицейските служители“, която пък се била проявила при обсъдената вече манипулация на доказателствената съвкупност.

На поредно място оспорва изложените от съда доводи относно пострадалата, че твърдяната (от защитата) обида от поведението на подсъдимия по пътя обратно

към гр. Пловдив е преувеличен, че психологическият ѝ профил, очертан от цитираната експертиза, не показвал такава висока степен на отмъстителност, че не било логично цитираното обидно поведение да накара пострадалата да заеме активна позиция като частен обвинител. Според защитата подобни изводи не можели да се направят от експертизата, тъй като там липсвали такива и не ставало ясно, защо да не може обидата от поведението на подсъдимия на връщане към гр. Пловдив да подбуди пострадалата да участва като частен обвинител.

На последно място защитата се оплаква от непълнота и вътрешно противоречие в мотивите на атакувания въззивен съдебен акт поради непроизнасяне по основния защитен довод, основан на повторната съдебнопсихиатрична и психологична експертиза, че поведението на пострадалата по време на деянията не било повлияно от страхови изживявания и че тя е запазила контрол над собственото си поведение. Съдът бил кредитирал това заключение, а не бил обсъдил този решаващ за делото експертен извод, който опровергавал цялата обвинителна теза, почиваща на твърденията, че свидетелката е била под изключителен стрес, парализирал волята ѝ и довел до липсата на всякаква съпротива при извършване на инкриминираните деяния. Защитата посочва, че според нея съдът превратно обсъждал доказателствата по делото.

Относно касационното основание, свързано с явна несправедливост на наложеното наказание, защитата го поддържа при условията на алтернативност, като отбелязва, че така определено, то не съответства на целите по чл. 36 от НК и не отчита в достатъчна степен смекчаващите отговорността обстоятелства, които са обсъдени от съда. Иска, при условие, че не се удовлетвори желанието за оправдаване на деца или връщане на делото за ново разглеждане, намаляване на наказанията по двете обвинения, както и на общото наказание.

Прокурорът от ВКП в съдебното заседание пледира за неоснователност на касационната жалба, като посочва, че възраженията в касационната жалба са били поставени и на вниманието на въззивната инстанция и е бил даден от последната задълбочен и аргументиран отговор. Според държавния обвинител несъгласието с аналитичната дейност на апелативния съд и прочитът на материалите по делото, направен от защитата, не давали основание да се приеме, че второстепенният съд се е отклонил от задълженията си по чл. 13 и чл. 14 от НПК.

Според прокурора доказателственият анализ не страдал от пороци, а доказателствата са ценени съобразно действителното им съдържание, като са изложени убедителни мотиви по отношение на тяхната достоверност. Отделено било необходимото внимание на показанията на пострадалата и те били обсъдени поотделно и в съвкупност с останалите доказателствени източници.

Мотивите на проверяваната присъда съдържали подробни доводи, които позволявали да се проследи начина на формиране на вътрешното убеждение на съда по значимите за предмета на доказване обстоятелства.

По възраженията за липса на оказана принуда и доброволен избор на поведение от пострадалата държавното обвинение посочва, че от значение са външно проявените действия от страна на пострадалата и действията по формиране и вземане на решение за извършването им, а те именно са били нарушени предвид продължителното застрашително поведение на подсъдимия М.. Несвободните в такъв случай действия са фактически обстоятелства, които водят до извод, че е използвана принуда и подсъдимият при условията на опасен рецидив е извършил престъпленията отвличане и изнасилване. Изводът на държавния обвинител е, че в такъв случай материалният закон не е нарушен. Същият отбелязва по

алтернативното твърдение за допусната явна несправедливост на наложеното наказание, че въззивният съд е отчел всички обстоятелства от значение за индивидуализацията на наказанията. Въз основа на тези съображения държавният обвинител пледира присъдата на апелативния съд да бъде оставена в сила.

Частната обвинителка В., редовно призована, не се явява, представлява се от повереник, който посочва, че не са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, преценени са всички доказателства по делото, обвинителни и оправдателни, като същите подробно са анализирани. В тази връзка се прави искане за оставяне на атакуваната присъда в сила.

Подс. М., редовно призован, се явява лично и се представлява от защитник, който поддържа подадената касационна жалба, ведно с депозираното допълнение. В пледоарията се прави позоваване на възприетата от самата съдебна инстанция фактическа обстановка, като се твърди, че в противоречие с установените правни принципи е формирано вътрешно убеждение не на тази основа, а с оглед предварително взето решение за осъждане на дееца. Това се отнасяло до отвлечането и до инкриминираното престъпно съвкупление, като се акцентира на поредица от изявени молби от пострадалата, с които деецът се бил съобразил. Превратното тълкуване на събрани от самата съдебна инстанция доказателства било ясно очертано в интерпретацията на обвинителната теза и конкретно при осъждането на назначената от първостепенния съд съдебнопсихиатрична и психологична експертиза, според която поведението на пострадалата било контролирано от нея самата и не било предопределено от изпитван страх в нито един момент. Защитата оспорва изводите на въззивната инстанция, че поведението на пострадалата било диктувано от отправени в един по-ранен етап заплахи от страна на дееца, като сочи, че експертите категорично отричали това обстоятелство. Поради това поддържа твърдението си за допуснато нарушение на материалния закон, тъй като деецът бил осъден за две престъпления, които не бил извършил. Поддържа също така и оплакването си за явна несправедливост на наложеното наказание при условията на алтернативност на основните си искания.

В реплика защитата сочи, че в нито един момент не е оспорвала упражненото от подсъдимия психическо въздействие над пострадалата, но то е било използвано в по-ранен момент и е целяло да принуди пострадалата да се съгласи на втора среща с него. Самата тя посочила, че ако се държи мило с подсъдимия, и той се държал така, затова взела решение да се държи и тя така. Пострадалата не отишла в полицията да се оплаква от отвлечане и изнасилване, а за да се попречи на подсъдимия да я търси повече. Причина за това нежелание било поведението на подсъдимия след деянията и унижаването на пострадалата пред трето лице.

Репликира, че са били използвани общи фрази от обвинението, държавно и частно, но не се оспорвали посочените от защитата фактически обстоятелства, установени от въззивния състав, които поотделно, но и в съвкупност, изключвали хипотезите на отвлечане и изнасилване.

Подсъдимият в лична защита оспорва подсъдността на деянията, като изтъква обстоятелството, че е взел пострадалата на втората им среща. Соци, че ако е имал намерение да я отвлече, вероятно би сторил това още при първата им среща през деня. Позовава се на изявление/въпрос на пострадалата дали ще успеят да се върнат до определен час, защото имала куче и твърди, че в такъв случай било неуместно да се прилага чл.142 от НК.

По отношение на обвинението по чл.152 от НК посочва, че само той и пострадалата можели да знаят какво се е случило помежду им, а пострадалата била хваната няколко пъти в лъжа от първата инстанция. Пострадалата имала причина да лъже, а той не бил лъгал в нито един момент.

Твърди, че делото било изфабрикувано в гр. Пловдив от група криминални полицаи и наблюдаващия прокурор, като от самото начало били укрити важни доказателства, делото било опорочено и така се стигнало до несправедлива присъда.

Иска отмяна на присъдата и постановяване на оправдателна такава.

При ползване правото си да се изказва последен, подсъдимият твърди, че не е заплашвал пострадалата, че е препращал заплашителни текстови съобщения, с цел да покаже, че не я заплашва, а ако го е бил сторил, то заплахата е щяла да изглежда така. Ако е бил заплашвал пострадалата, това е щяло да проличи от последващото му поведение, а нейното поведение пък било неповлияно от принуда, като шофирала с висока скорост зимно време по магистралата, включвало прегръдки и целувки, молба за обратно шофиране от пострадалата. Укриването на доказателства във връзка с поведението на пострадалата говорело за фабрикуване на производството.

При последната си дума подс. М. моли да не бъде несправедливо лишаван от свобода, имал прекрасно семейство и дъщеря на 13 години, като той се грижел за семейството. Несправедливо наказвайки него, се наказвало несправедливо и семейството му.

Върховният касационен съд, I-во наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите на чл. 347, ал.1 от НПК, установи следното:

С присъда № 17 / 27.06.2022г. по НОХД № 2109/2020г. на Пловдивски окръжен съд подс. М. е признат за виновен в извършване на престъпление по чл.152, ал. 3, т. 5, вр. ал.1, т. 2, вр. чл.29, ал.1, б. „а“ от НК, като му е наложено наказание от 6 години лишаване от свобода, което е постановено да се изтърпи при първоначален строг режим.

Оправдан е по обвинението да е извършил престъпление по чл.142, ал.3, т.1, пр. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 29, ал. 1, б. „а“ от НК .

Съдът се произнесъл по веществените доказателства и разноските.

По протест и жалби на частната обвинителка, и на подсъдимия с атакуваната присъда № 14 / 31.10.2022г., постановена по ВНОХД № 409/2022г. по описа на Пловдивски апелативен съд е отменена оправдателната част на присъда № 17 / 27.06.2022г. по НОХД № 2109/2020г. за деяние по чл.142 от НК. Деецът е признат за виновен и осъден по това обвинение – по чл.142, ал.3, т.1, пр. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 29, ал. 1, б. „а“ от НК, като по реда на чл. 54 от НК му е определено наказание от 12 години лишаване от свобода.

Наложено наказание за деяние по чл. 152, ал. 3, т. 5, вр. ал.1, т. 2, вр. чл. 29, ал.1, б. „а“ от НК е увеличено от 6 на 8 години лишаване от свобода.

По реда на чл. 23, ал.1 от НК е определено общо най-тежкото наказание за изтърпяване от 12 години лишаване от свобода при първоначален строг режим.

Първоинстанционната присъда е потвърдена в останалата и част.

Подадената касационна жалба ведно с допълнението е допустима, депозирана е в срок, от надлежно легитимирани лица – подсъдимия и защитника му. Разгледана по същество, тя се явява неоснователна.

На първо място се оспорва доказателствения анализ на съда от въззивната инстанция и въз основа на това се твърди нарушение на закона, като по същество тезата на защитата е наличие на доброволно проявление на волята на пострадалата и липса на субективна страна относно елементите от състава на двете престъпления, за които е обвинен подсъдимия.

Възприетите факти от страна на въззивната инстанция не се оспорват от защитата, с изключение на конкретното позоваване на изпратеното текстово съобщение до св. П., което според защитата с оглед различната интерпретация на съдържанието било от ключово значение за изхода на делото.

Всъщност въззивната инстанция е извършила пространен и детайлен анализ на иначе безспорно установените обстоятелства по делото, в това отношение няма качествен упрек от страна на защитата. Оспорват се правните и логически изводи, като в действителност се атакува обосноваването на направените изводи от установените по делото факти. А обосноваването не съставлява касационно основание, което защитата се стреми да заобиколи с твърдения за непълнота на мотивите и превратно тълкуване на доказателствата по делото.

Внимателният преглед на доказателствения анализ не открива твърдените негови пороци. Въззивната инстанция е направила контролиран и критичен прочит на доводите и съображенията на съда от първата инстанция и е направила свой собствен такъв. Много пространствено е обърнато внимание на цялостното поведение на пострадалата, включващо отиването в полицията, което не е било незабавно, на свидетелстването ѝ в различните фази на процеса. С основание е прието, че пострадалата е била последователна в продължение на цялата наказателна процедура, като детайлно е обяснено кое обстоятелство е довело до добавянето на различни детайли, които не са били съобщени от нея преди това. Касационният състав няма основание да не се съгласи с изложените доводи, които са разумни и логични, във и независимо от твърденията, включително от самия подсъдим, че пострадалата е изрекла множество лъжи. Несъгласието с тезите на защитата не води до превратно тълкуване на доказателствата, след като са изложени обосновани и разумни доводи защо се дава вяра на обвинителните твърдения на св. В. и не се кредитират обясненията на дееца.

Възможността за заинтересованост при свидетелстването на пострадалата в равна степен съответства на тази при обясненията на подсъдимия и е въпрос на преценка и вътрешно убеждение кому следва да се довери съда при установяване на обективната истина по делото, която е и най-важната процесуална цел.

Инстанциите по същество са били изправени пред обективната необходимост да решават чия версия за случилото се отговаря на обективната действителност. Това особено ясно проличава при твърденията на подсъдимия че никой друг освен пострадалата и той не могат да установят какво точно се е случило между тях. Това за повечето детайли от двете деяния, особено за изнасилването, е действително така. Но това не означава, че не може да се достигне до обективната истина по делото.

За да се доверят на показанията на пострадалата инстанциите по същество са изтъкнали разумни аргументи. Освен това обаче е необходимо да се установи причината за случилото си и да се проследи поведението на пострадалата в

ситуацията, в която се е оказала най-вече по волята на подсъдимия, но отчасти и поради своята реакция към упражняването на тази воля.

Подсъдимият е взел решение да удовлетвори половото си желание за тази вечер, в изпълнение на което е потеглил за град Пловдив, Важното е да се отбележи, че е имало алтернативност на желанията му и съвсем очевидно е било желанието му да наложи волята си на който и да е от двата обекта – лицата от женски пол, св. С. и пострадалата В.. Разбира се, пътуването до гр. Пловдив е предприето следствие на контакта с пострадалата, а св. Стаматова като евентуална алтернатива, което добре обяснява защо подс. М. не е проявил особено упорство по отношение на последната свидетелка.

По отношение на пострадалата подсъдимият не приемал отказ, ползвайки опита си по отношение на лицата от женски пол, какъвто несъмнено има, дори и според защитата. След като пострадалата В. вече била безалтернативна като възможност, като сексуален обект, подсъдимият засилил своята настоятелност, като дозирал своя натиск, а накрая подходил агресивно и с директна заплаха – стр.10 от мотивите на въззивната инстанция, препратка към л. 82, 83 от т. 2-ри на досъдебното производство.

Действията на подсъдимия в този момент са изцяло съставомерни и са напълно умишлени. Той дозира поведението и го адаптира съобразно насрещната реакция, в случая на пострадалата, умело използва „репутацията“ си, данни за която са достъпни в глобалната мрежа – интернет, и която е била известна на пострадалата, за което тя самата го е уведомила, както впрочем е сторила и св. С.. Простата, достъпна и налично съществуваща информация подсъдимият е визуализирал посредством видеоклип, като е добавил и вербална заплаха, която адресирал и към нейните близки, родителите на пострадалата. Това далеч не е флирт, прелюдия към любовно обяснение, а е директно насочено към пречупване волята на пострадалата и подчиняването ѝ на своите желания. Деецът много добре е съзнавал последиците от своите действия, от така упражнената многоаспектна принуда и нейното естество – в противоречие с правото и морала, че с тези си действия нарушава правото на отделната личност на свободен избор в духовен и физически аспект, като е целял именно това.

Поставил е пострадалата пред избор - да застраши здравето и живота си в случай на отказ, в контекст на действия, покриващи чл.144, ал.3 от НК или да постави под угроза половата си неприкосновеност. Както добре е изяснила контролираната въззивна инстанция, пострадалата е предпочела втората алтернатива, за което не може да бъде упрекувана. Подсъдимият от своя страна, сдобивайки се с желаното от него покорно поведение, не е упражнявал излишен допълнителен натиск, но това не лишава действията му от съставомерност. Този натиск не е бил и необходим, пострадалата не е желала да усложнява положението си и е била достатъчно покорна, след като е установила, че при проява на свободна воля, на проява на своето нежелание, подсъдимият променял поведението си и демонстрирал възможността си за насилие. Впрочем, една такава съпътстваща проява е размахването на брадва по време на придвижването до град София, дори без да е било необходимо подобно „напомняне“.

Щял ли е подсъдимият М. да изпълни заплахите си остава без правно значение. На въпроса дали е била достатъчна упражнената принуда да формира желаната от него покорност на пострадалата, положителният отговор се извлича от фактите по делото. Дали възможността на пострадалата за трезва и обмислена преценка кое да избере – последиците от изявената заплаха или последиците за половата си неприкосновеност, изключва употребата на принуда, на този въпрос

касационната инстанция, както по същество и въззивната, дава отрицателен отговор.

Този отговор се основава на фактите по делото и той не съставлява превратното им анализиране и тълкуване, каквато е защитната позиция. Въззивната инстанция има основание да отговори по този начин. Оспорването от защитата на тази процесуална позиция по същество означава пледиране за необоснованост на взетото решение от апелативния състав, което е ясно, че не съставлява касационно основание.

Всъщност цялата защитна позиция под флага на превратно и изопачено интерпретиране на фактите по делото съставлява претенция за необоснованост на въззивния съдебен акт.

Превратно или изопачено интерпретиране на фактите има, когато няма никакво основание да се възприеме за достоверно едно или друго обстоятелство, но въпреки това съдът се позовава на него. В случая това далеч не е така. Има защитна позиция, която се противопоставя на доводите, изградени на възприемане на показанията на пострадалата. Тези показания са в необходимата степен последователни и се подкрепят от фактите по делото. Въззивната инстанция е дала напълно споделими доводи за продължителността на свидетелстването, за детайлизираните многобройни въпроси при разпитите ѝ, които са довели до разкриването на множество подробности, които са били подминати в предходните моменти. Никакъв значим интерес не се открива у пострадалата, който да стане причина за необективно свидетелстване. Напълно добросъвестно посочва обстоятелства, които могат и се интерпретират в полза на защитната теза. Този подход напълно обезсмисля възраженията за предубеденост и личен интерес, за манипулирано от държавната власт свидетелстване.

Цялото поведение на пострадалата е било обаче мотивирано от възможността подсъдимият да осъществи веднъж вече огласените заплахи, поддържани впоследствие с явна демонстрация на размахваната брадва и този извод е в съзвучие с всички установени по делото факти. Поради това касационната инстанция отхвърля като неоснователна претенцията за превратно анализиране и тълкуване на доказателствата, респективно за допуснато съществено нарушение на процесуалните правила, което ограничава правото на защита на подсъдимия. Това право е нарушено само ако тезата на обвинението не се основава на доказателства по делото или е в пълно противоречие с тяхното естество. Подсъдимият е изложил своята теза, защитата е интерпретирала поведението на пострадалата в посока на липса на съставомерност, което с основание не се е приело от въззивната инстанция.

Принудата е осъществена и тя е била продължителна и достатъчна, за да постави пострадалата пред избор дали да изпълнява желанията на подсъдимия или да постави под заплаха здравето и живота, както на себе си, така и на своите родители.

Защитата не се ограничава с търсене на процесуално нарушение при оценката на доказателствата, а се стреми да извлече от безспорните факти по делото липса на субективна страна, доколкото пострадалата не е оказала видима съпротива и не се е възползвала от многократни възможности да потърси помощ и е демонстрирала достатъчно покорство. Това е възможно да се приеме, ако подсъдимият обаче в нито един момент не е използвал заплаха и не е изпадал в състояние на внезапна раздраза при нежелание на пострадалата да реагира по начин, който е желан от него.

Подсъдимият е демонстрирал добро познаване в психологически аспект на типа характер, който е проявила пострадалата, преминавайки от едно настроени в друго, готово във всеки един момент да демонстрира заплашителния си характер. Но съдът не може да приеме, че подсъдимият не е съзнавал нежеланието на пострадалата доброволно да го последва в София и нежеланието и за сексуална близост. В противен случай на първо място не би използвал посочените по-горе заплахи, на второ не би се „оплаквал“ пред св.Д., че пострадалата била „тъпа путка“, защото не искала да и направи дете и че го била разочаровала. За съдилищата няма никакво съмнение, че подсъдимият през цялото време на контакт с пострадалата е съзнавал нейното нежелание за интимна близост, но и не само, изобщо за нежеланието и да го последва от Пловдив в град София – реакция, което е преодолял по описания дотук начин. Съобразяването с желанията на пострадалата категорично не е било приоритет в отношенията му към нея.

Защитата акцентира на заключението на повторната съдебнопсихиатрична и психологична експертиза, но касационният състав, в противовес на защитната теза, счита, че въззивната инстанция добре и в съответствие с доказателствата по делото, правната и житейска логика е разчела експертните разяснения. Нито един от доводите на въззивната инстанция не влиза в противоречие с експертните изводи. Преценката за съставомерност на деянието не се покрива изцяло от психиатричните и психологически дефиниции за наличието на страхова компонента, която при това следва да е основателна. Преценката е всъщност чисто фактическа и правна – дали отправената заплаха е от такова естество, че да може да възбуди основателен страх за осъществяването ѝ. Не е елемент от състава на престъплението (става въпрос за закана с убийство, която осъществява самостоятелен състав на престъпление по НК, което не е предявено с надлежно обвинение, но при условията на съвкупност покрива упражняването на принуда) дали действително закана е възбудила основателен страх за изпълнението ѝ, а е достатъчно нейното естество да е такова, че да може да породи съответните опасения за реализирането на заплахата. В настоящия казус положителният отговор се налага сам по себе си – поредицата от действия, съчетана с публично достъпната криминална информация за дееца, независимо от нейната достоверност или липсата на такава, създават на подсъдимия ореола на човек, който ще изпълни заканите си. И това умело е било използвано от дееца, който напълно е съзнавал последиците от действията и на тяхната основа е моделирал своето, но по-важното, поставил е чрез тези заплахи в подчинение пострадалата. Не може да се приеме за основателна защитната теза, че тези заплахи са целели само да мотивират пострадалата да се срещне за втори път с подсъдимия, тъй като потеглянето с автомобила веднага след качването на пострадалата в него е обмислен ход, който е целял да отнеме възможността за съпротива и евентуално пострадалата да напусне превозното средство. Касационният състав намира, че са правилни доводите на въззивния съд в тази връзка, а и сам отчита, че така упражнена, принудата е повлияла по вече описания начин на поведението на пострадалата през целия престъпен епизод, до обратното ѝ оставяне в град Пловдив, когато е приключило в действителност отвличането – независимо от липсата на прецизност на обвинителната власт. Тук е мястото да се отбележи несъстоятелност на възражението за местната подсъдност, направено от подсъдимия – обвинението визира само началото на отвличането и не включва действията по продължилото транспортиране на пострадалата. Но ако беше прецизно обвинението по чл.142 от НК, то следва да се отчете приключването на отвличането и че то е довършено именно в гр. Пловдив. Все пак, дори и да имаше

нарушение на местната подсъдност, то не е съществено и не се отразява на правото на защита на дееца.

През целия период пострадалата е била лишена от свобода, което също не е намерило отражение в оценката на обвинителната власт, както не е сторено и по отношение на блудствените действия. Всъщност пасивността на обвинителната власт не може да бъде тълкувана в полза на липса на оказана принуда, в оправдателен аспект на деянията, за които е предявено обвинение. Липсата на обвинение по чл.142а, по чл.150 от НК не означава липса на деяния по чл.142 и по чл.152 от НК, не означава също така наличие на противоречие, а само недостатъчна прецизност на обвинителната власт – но това така или иначе е в полза на подсъдимия по отношение на действителната съвкупност. Съгласието на пострадалата да задоволи орално подсъдимия, без да оказва физическа съпротива далеч не означава доброволност на нейното действие – нито едно от нейните действия от момента на отвлечането и с автомобила на подс. М. не е плод на самостоятелен избор, на проява на свободната ѝ воля, а на взетото решение да не оказва съпротива предвид упражнената принуда още преди срещата за втори път. Това осъзнаване от подсъдимия, което е и целено – размахването на брадвата по време на движение, е проява на нескрита заплаха и изискване на подчинение и води до наказуемост на неговите действия. Собствената оценка на изявеното съгласие на пострадалата, която е избрала да не се противи, не е от значение за наказателното право. Човешката личност има право на свободен избор, а в случая подсъдимият е направил така, щото пострадалата да не може да се ползва от това свое право.

Пострадалата е направила своя избор, както се отбелязва вече и той не се доминира от страхова компонента (без това да означава липсата ѝ), а от осъзнато решение да предпочете по-малкото зло, според собствените ѝ разбирания – да се подчини на подсъдимия и по този начин да минимизира възможните щети, за да не се стигне до увреждане на нейните интереси, свързани със здравето и живота ѝ, както и на нейните близки. Трябва да е ясно, че такова решение не се взима, ако не съществува реална заплаха за пострадалата и, както отбелязват експертите, нормално психологично е всеки човек с нормална и здрава психика, да изпитва страх. В този смисъл няма никакво съмнение, че независимо от запазените възможности за самоконтрол над поведението си, страхът от възможните негативни последици е бил движещата сила в действията и поведението на пострадалата, тези обстоятелства са диктували покорството и привидното „доброволно“ съобразяване с желанията на подсъдимия, който от своя страна е бил напълно наясно как се е сдобил с това „покорство“.

Но това не е осъзнат свободен избор и подсъдимият в пълна мяра го е съзнавал, разчитайки, че ще продължи да доминира над психиката и свободната воля на пострадалата. По начало преценката му е била съобразена с видимото желание на пострадалата да запази здравето си и живота, да не бъде физически увредена и е било напълно възможно да се примири със случилото се, без се обърне към държавната власт за съдействие. Тъй като подсъдимият от друга страна, не е оценил негативите на продължителното оказване на натиск, воден от желанието си отново да се възползва сексуално от пострадалата, не се е задоволил с описания от обвинителната власт епизод от две деяния, а е настоял да продължи контакта си с нея, като по този начин е преминал границата, която тя е мислела, че е поставена след удовлетворяване на желанията на дееца. Ако тя не се е чувствала заплашена от първия момент, то не е имало причина да се почувства така едва след продължилото желание на подсъдимия да контактува с нея. Отхвърлят се като

несъстоятелни оплакванията на защитата, че всъщност решението да се обърне към полицията е взето поради унизителното отношение пред свидетел на връщане от град София. Ако това е причината, то пострадалата е щяла да го стори веднага, но това не се е случило тогава, а едва след като подсъдимият е продължил опитите си да установи контакт с нея. Разбира се, защитната версия разбираемо се основава на различен прочит, но в крайна сметка въззивната инстанция се е основала на достоверност на показанията на пострадалата и това не е превратно тълкуване на доказателствата.

Ключово според разбирането на защитата е изпратено текстово съобщение до нейна приятелка – свидетелката П.. Твърди се, че е изключително важно местоназначението на приетата втора среща с подсъдимия. Въззивната инстанция се е позовала на крайното утвърждаване от страна на свидетелката за текстово съобщение, визиращо Новотел Пловдив, докато защитата спори, че е бил оказан натиск на свидетелката, за да промени крайната цел на срещата – пътуване до София, а не до този хотел. Това съобщение според разбирането пък на касационната инстанция не може да бъде ключово за изхода на делото, но така или иначе възприетото от въззивната инстанция съдържание отговаря напълно на комуникацията между пострадалата и подсъдимия, предхождаща текстовото съобщение. Забележителното и значимо обстоятелство в случая е, че подсъдимият още преди това е упражнил заплахата като средство за постигане на втора среща, а и като цяло за пречупване на волята за свободен избор на пострадалата.

Твърдението на защитата, че при липса на съставомерност от обективна страна, не било възможно подсъдимият да съзнава, че извършва престъпление, се отхвърля като изцяло несъстоятелно. Липсата на съставомерност е декларация, която противоречи на събраните по делото процесуално годни доказателства, възприети при установяване на фактическата обстановка по делото. Всяко едно от описаните действия е извършено против волята на пострадалата и подсъдимият е положил необходимите за това усилия напълно осъзнато. Тезата, че крайно вулгарното и неуважително отношение към пострадалата от подс. М. е довело до обърщането към полицията, е също толкова несъстоятелна, а твърдението, че обвинителната теза е била буквално съчинена в полицейското управление и показанията на пострадалата – моделирани, не се съобразява с обективната истина по делото и последиците от неоспорваната комуникация преди втората среща. Пострадалата не е искала да контактува с подсъдимия, но се е съгласила по вече посочените по-горе причини, не е била в състояние да откаже продължаването на контакта си с него поради отправената заплахата и преценката ѝ за нейната основателност, а за подсъдимия това нейно нежелание е било съвсем очевидно, като се е постарал да изрази това свое недоволство пред св. Дончев.

Предвид изложеното оплакването за неправилно приложение на закона и искането си за отмяна на присъдата с оправдаване на дееца се отхвърля изцяло.

Касационната инстанция по оплакването си за допуснати съществени и отстраними нарушения на процесуалните правила намира, че такива не са допуснати.

Укриването на доказателства според защитата всъщност визира несъбиране на доказателства - записи от камери за наблюдение от мястото, където се е качила пострадалата В. в автомобила на подс.М. и където е слязла на следващия ден, от камерите на бензиностанция за зареждане, които в крайна сметка са били установени и използвани от инстанциите по същество за установяване на фактите по делото. Но в крайна сметка това е една от възможностите на защитата да

участва активно при търсене на обективната истина по делото, наистина, право, а не задължение.

По отношение на текстовото съобщение до св. П. съдът не намира допуснато съществено процесуално нарушение, а и не се открива твърдяната ключова роля на съдържанието на това текстово съобщение. Защитата настоява, че в съдържателен аспект това съобщение обезсмисляло обвинителната теза, но тя би се обезсмислила само ако подсъдимият не беше използвал заплахата, за да лиши пострадалата от свободен волеви избор на поведение. Заплахата е налице, поддържана е по време на пътуването и какво точно е съобщила пострадалата на своята приятелка - дали отива до хотела в близост до дома ѝ, или до град София, не променя естеството на упражнената принуда. По тези причини и това възражение се отхвърля като неоснователно.

Съдът не приема за основателно оплакването за необсъждане в цялост на защитната позиция на подсъдимия, с което било нарушено правото му на защита, с твърдение за търсене от него контакти с лица от женски пол, които били с определена ценностна нагласа. Съдът няма задължение да обсъжда всички възражения, а само тези, които са от значение за предмета на доказване. Ценностната ориентация на подсъдимия и търсенето на социална ниша, в която да открива податливи към неговите нагласи лица от женски пол не е от значение за изхода на делото. В случая е важна пострадалата като човешко същество, с нейните защитени от закона права и свободи, включително на здраве и живот, на лична свобода и полова неприкосновеност. Какво е желал или до какъв тип личности деецът се е домогвал, няма никакво правно значение. Законното му задължение е да се съобразява с конституционно гарантираните права на човешката личност и когато тази личност не е съгласна с желанията му, е следвало да се съобрази, а не да използва принуда, чийто наказателни последици предвид юридическия му статус са повече от добре известни.

„Склонната към инцидентни сексуални контакти“ според защитата В. обаче в случая не е искала да има такъв инцидентен и сексуален с подсъдимия М., като това нежелание той е преодолял по престъпен начин, за което с основание е ангажирана неговата наказателна отговорност.

Защитата в определено отношение е твърде противоречива, за да е необходимо да се отговаря на всяко едно възражение. Така се възразява, че твърдението ѝ за заплахата с брадва било режисирано, за да отстоявала тя своите бъдещи процесуални претенции. След това пък се заявява, че „изключително унижителното отношение“ към нея пред трето лица при връщането и в град София допринесло за решението ѝ да изтрие профила си от социалните мрежи, както и да отказва нови разговори и срещи. Тези два довода са несъвместими и се изключват по време и последици. Защитата не е избрала един тип аргументи, а ги наслагва, без да се придържа към особена логика. Според единия аргумент пострадалата предварително била взела решение да режисира показанията си – относно размахваната брадва, предвид бъдещи процесуални претенции, според втория, тя е решила да има такива претенции едва след унижителното отношение към нея (макар заплахата и след това размахването на брадва с положителност не носят позитивни и уважителни послания за достойнството и честта на пострадалата, а какво остава за живота и здравето ѝ).

Оспорването за необсъждане в цялост, а само фрагментирано на защитната позиция, основана на заключението на назначената от съда от първата инстанция съдебнопсихиатрична и психологична експертиза, според която пострадалата в

нито един момент не е загубила контрол върху собственото поведение, се отхвърля от касационната инстанция. В тази връзка се изложиха по-горе аргументи, които не е нужно да се повтарят. Въззивната инстанция се е съобразила в пълна мяра със заключението на експертите, както и с направените от тях разяснения в съдебното заседание, като изложените правни аргументи, повторени и от касационния състав като съгласен с тях, не влизат в противоречие с аргументацията, основана на научно познание.

Твърдението в заключение, че неговата защитна позиция не била обсъдена от въззивната инстанция в цялост, фрагментирано, с подмяна и изопачаване на някои от защитните тези с неверен извод, че защитната позиция се състояла от множество алтернативи, каквито в действителност не се предлагали и липсвала каквато и да е алтернативност в защитните доводи относно фактическата обстановка, е възражение за необоснованост на съдебния акт. Подобно е и възражението, че не ставало ясно от мотивите на съда, че не е възможно да са едновременно налице изтъкваните мотиви за оплакването на пострадалата – обида от хулиганското поведение на дееца на следващата сутрин на първо място, на второ – раздразнение от привидността на демонстрацията за заможен и благонадежден любовник, на трето – опасения „любовното приключение“ да не стане достояние на св. Искендер и на четвърто – полицейска манипулация за извличане на лъжовни показания. Отново е налице възражение за необоснованост на съдебния акт, несъставляващо касационно основание.

Не е нужно да се излагат съображения за така обрисуваната многоспектърна предполагаема мотивация на пострадалата, след като съдът е преценил, че доказателствата по делото налагат възприемането от обективна страна използването на принуда, ръководеща поведението на пострадалата. Затова той е изложил достатъчно мотиви, поради което оплакването за липса частично на мотиви, водещи до негодност на атакувания съдебен акт, изцяло се отхвърлят. Неприемането на разумните и логични доводи на съдебната инстанция отново визират претенция за необоснованост, което не е касационно основание, както нееднократно се повтори.

Все пак, за пълнота, на защитата може да се отговори, че твърдяната (от защитата) обида от поведението на подсъдимия по пътя обратно към Пловдив не само не е преувеличена, както твърди касаторът, но и се опровергава от доказателствата по делото. От една страна касаторът твърди, че пострадалата е лице от категорията на склонни към инцидентни сексуални контакти, а от друга – че е податлива на чисто сексуални обиди. Такава процесуална позиция действително не може да се определи като изпълнена с твърде съдържателна логика, но от друга страна право на защитата е да избира защитната си теза, както намери за добре. Претенцията ѝ обаче за допуснато съществено нарушение на процесуалните правила се отхвърля като неоснователно. Вече изрично се посочи, че подсъдимият е преминал поставената граница, която е поставила пострадалата и до която е можела да изтърпи чрез нарушаване на личната и свобода и полова неприкосновеност. И това е единствената причина пострадалата да потърси закрила и от държавната власт, за да прекрати домогателството на подсъдимия, който не се е задоволил с вече извършените престъпни деяния. Поради тези причини пострадалата не се е обърнала веднага към държавната власт, а едва когато е осъзнала, че принудата от подсъдимия ще продължи.

Касационният състав отхвърля и възражението за непълнота и вътрешно противоречие в мотивите на атакувания въззивен съдебен акт поради непризнаване по основния защитен довод, основан на повторната

съдебнопсихиатрична и психологична експертиза, че поведението на пострадалата по време на деянията не било повлияно от страхови изживявания и че тя е запазила контрол над собственото си поведение.

Доводи се изложиха в тази връзка и от касационният състав на собствено основание, а въззивната инстанция е направила пространен анализ на причините, мотивирали пострадалата да се подчини на волята на подсъдимия – оказаната принуда. Поведението на пострадалата не е доминирано от страхова компонентна, но страхът е присъствал при вземането на решението да се подчини, като жертва по-малкото благо в нейната ценностна система в полза на това да запази живота и здравето си, както и тези на родителите си. Пострадалата не може да бъде упреквана за своя избор, както вече се отбеляза по-горе, а последният пък не може да изключи отговорността на деца, каквито доводи вече се изложиха. В този смисъл липсва каквото и да било превратно обсъждане на събраните по делото доказателства.

На последно място и относно касационното основание, свързано с явна несправедливост на наложеното наказание, поддържано при условията на алтернативност, касационният състав не намери основание за корективна намеса. Наложените наказания са под средата на предвидената за всяка една от нормите санкция, те са съобразени от една страна с юридическия статус на деца и наличието на квалифициращото обстоятелство опасен рецидив. От друга страна, при наличието на тази квалификация, наказанията са в достатъчна степен снизходително определени, като е отчетена по същество липсата на физическа принуда – употребата на сила, съобразяването в някаква степен със състоянието на пострадалата. Съдът не е приложил чл.24 от НК и това обстоятелство не следва да бъде подценявано, за да е необходимо в касационното производство да се отчита справедливостта на наложеното наказание. Липсва несправедливост на наложеното наказание, която да е явна, поради което касационният състав счете, че и в санкционната част атакуваният съдебен акт следва да бъде потвърден.

По тези причини в цялост касационната инстанция намери, че не следва да се удовлетворят касационните претенции и че атакуваната въззивна присъда следва да бъде изцяло потвърдена.

С оглед на това и на основание чл.354, ал.1, т.1 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ в сила въззивна присъда № 14/31.10.2022 г., постановена по ВНОХД № 409/2022 г. по описа на Пловдивски апелативен съд.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател:

Членове:

1.

2.